

Het Mulier Instituut monitort jaarlijks het milieuvriendelijk beheer van grassportvelden in gemeenten. Nu is er voor het eerst een kleinschalig onderzoek gedaan naar wat er leeft onder groenbedrijven die dit onderhoud verrichten. Dit eerste beeld laat zien dat er nog veel stappen gezet kunnen en moeten worden om te komen tot volledig chemievrij beheer.

Auteur: Wijnand Meijboom
Foto's: Fotostudio Red Green Blue

Nog veel stappen nodig voor chemievrij beheer grassportvelden

Mulier Instituut doet onderzoek naar milieuvriendelijk beheer

De uitkomsten van het rapport zijn gedeeld met de Werkgroep Milieuvriendelijk Beheer, die in het kader van de Routekaart Verduurzaming Sport met dit onderwerp bezig is. Het rapport biedt de werkgroep inzichten die weer kunnen leiden tot acties om milieuvriendelijk beheer te bevorderen. Het rapport schetst een beeld van de praktijk op basis van vraaggesprekken met directeuren en werknemers van zeven groenbedrijven. Opvallend is het voorbeeld waarin een van de deelnemers aan het onderzoek vertelt dat er na een paar jaar chemievrij beheer een onkruidexplosie was, waarna weer werd overgegaan op chemische bestrijding. 'Dit voorbeeld laat zien hoe chemievrij handelen averechts kan werken', zegt Laura van der Meijde. Zij voerde de gesprekken met de groenbedrijven als junior onderzoeker namens het Mulier Instituut en stelde samen met haar collega Chris Dalhuisen het rapport op.

Verboden

Drie van de zeven groenbedrijven zeggen he-

maal geen gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te maken. Vier geven aan dit heel minimaal te doen en alleen wanneer opdrachtgevers hierop aandringen. Twee van de bedrijven die geen chemie gebruiken, weigeren in dergelijke gevallen de opdracht. Gebruik van chemie is in diverse gemeenten ook gewoon verboden. Een andere reden om geen chemie te gebruiken, is dat gemeenten niet willen dat kinderen eraan blootgesteld worden. Mocht een milieuvriendelijke aanpak leiden tot meer onkruid op sportvelden, dan wordt dit ook steeds vaker geaccepteerd. Weegbree vormt in dit opzicht een uitzondering, omdat het gevaarlijk kan zijn voor voetballers. Bij regen wordt het veld dan te glad, en een teveel van dit onkruid kan ervoor zorgen dat noppen in het veld blijven haken.

De ondervraagde bedrijven beheren in totaal ongeveer 1.500 gemeentelijke sportvelden. Van der Meijde: 'Wij hebben ons in het onderzoek beperkt tot groenbedrijven en hebben geen andere beheerders ondervraagd. Uit de

onderzoekgegevens blijkt dat er nogal wat knelpunten zijn, bijvoorbeeld op het gebied van *integrated pest management* (IPM). Er bestaat veel onduidelijkheid over de manier van toepassing en over de vraag wie dit bepaalt.' IPM is bij de meeste bedrijven wel bekend. Een aantal bedrijven zegt machines te ontwikkelen die kunnen helpen bij chemievrij onderhoud. De behoefte aan technische innovaties op dit gebied is groot. Van der Meijde: 'Sommige beheerders vergelijken het met de aardappelteelt. Ze zien dat de innovaties in die tak van sport al veel verder zijn dan in de sportsector.'

Andere oplossingen worden gezocht in de bemesting en belasting van velden. Voor dit laatste wordt door sommige groenbedrijven in overleg met clubs gezocht naar een optimale indeling van de bespeling. Dat kan betekenen dat er tijdens trainingen meer gebruikgemaakt wordt van de hoeken van velden of van verplaatsbare doelen.

Grootste knelpunten

Er wordt nog niet veel geïnvesteerd in biodiversiteit om daarmee chemievrij beheer te bevorderen. 'Soms bestaat het idee dat het meer kost om op deze manier chemievrij onderhoud te bevorderen', constateert Van der Meijde. Verder zeggen sommige respondenten dat er te weinig ruimte is voor meer biodiversiteit of dat ze bang zijn voor bloemzaad op de sportvelden. De vrees dat de kosten hoger zijn is een van de grootste knelpunten om sneller over te gaan tot milieuvriendelijk beheer. Als er geen chemie gebruikt wordt, zijn er meer mechanische handelingen nodig om onkruid te beheersen, is de redenering, en dat kost extra geld. Eén bedrijf meldde dat dit tot een kostenstijging van 30 procent kan leiden. Welke opdrachtgever wil dit betalen?

Vergrijzing

Een ander obstakel is het gebrek aan personeel voor de genoemde extra handelingen. De sector heeft het al moeilijk om deskundig personeel aan te trekken en door de vergrijzing dreigt ook nog eens veel kennis verloren te gaan. In de praktijk betekent dit dat er vaker vrijwilligers ingezet worden voor het onderhoud en daar is het gebrek aan kennis een groter probleem. Zo kan een op het oog onschuldige schoonmaakbeurt van een reclamebord of doelpaal

ertoe leiden dat er toch chemicaliën op het veld terechtkomen, zo is in het rapport te lezen. De aanwezigheid van onkruid mag dan steeds vaker geaccepteerd worden, veel verenigingen hechten toch nog veel belang aan een visueel aantrekkelijk sportveld. Ook dit kan een belemmering vormen voor chemievrij onderhoud.

Regelgeving

Tot slot wordt de regelgeving als knelpunt ervaren. Volgens de groenbedrijven komt dit door het landelijk beleid, dat in korte tijd veranderde van een algeheel verbod op chemie via geen verbod in toestaan onder voorwaarden. In de ene gemeente geldt nu een verbod, terwijl de andere gemeente gebruik van bepaalde producten wel toestaat. Dit vergroot de verschillen in de aanwezigheid van onkruid en dat zorgt weer voor frustraties bij verenigingen, meldt het rapport. Volgens twee bedrijven laten de drukke speelschema's van de KNVB te weinig ruimte voor het gras om goed te kunnen herstellen; deze dus ook als hindernis voor het onderhoud gezien.

Behoeftte aan ondersteuning

Uit de vraaggesprekken van de onderzoeker met de groenbedrijven werd ook duidelijk dat er behoefte is aan ondersteuning om te komen

Routekaart Verduurzaming Sport in transitie

De Werkgroep Milieuvriendelijk Beheer heeft het rapport in ontvangst genomen, maar nog niet officieel besproken. Dit zal ook niet meer gebeuren, want de werkgroep is afgelopen najaar opgeheven. Oud-werkgroeplid Ineke van Vliet, als senior-adviseur werkzaam bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, meldt dat de organisatiestructuur van de Routekaart Verduurzaming Sport op de schop is gegaan. Dit proces is nog niet afgerond. Er komen een Routekaart-raad, stuurgroepen en projectgroepen. De onderlinge taakverdeling moet echter nog afgestemd worden. Als die duidelijk is, zullen de bevindingen uit het rapport zeker behandeld worden. 'Het is natuurlijk een belangrijk onderwerp en milieuvriendelijk beheer en klimaatadaptatie blijven onderdeel van de Routekaart, net als CO₂-reductie en circulariteit.'

Ook Remco Hoekman, directeur van het Mulier Instituut, benadrukt dat de verandering van de organisatiestructuur van de Routekaart niet betekent dat het onderwerp van tafel is. Zijn instituut is ook dit jaar weer verzekerd van subsidies van het ministerie, onder andere om milieuvriendelijk beheer te blijven monitoren. 'Het is aan de nieuwe raad om te bepalen welk vervolgonderzoek precies gedaan moet worden. Dit kan bijvoorbeeld ook verbreed worden met het beheer van kunstgrasvelden,' zegt hij.

tot milieuvriendelijk beheer. Die ondersteuning wordt echter nog niet gezocht bij de Werkgroep Milieuvriendelijk Beheer, die dit juist probeert te bevorderen. Van der Meijde: 'De werkgroep zou kennisdeling kunnen stimuleren door lokale partijen samen te brengen. Uit ons onderzoek blijkt namelijk dat groenbedrijven die kennis nu vooral zoeken in praktijkvoorbeelden uit hun eigen lokale netwerk.' Concrete suggesties, zoals Van der Meijde hier benoemt, staan trouwens niet in het rapport. Het schetst vooral een beeld van de stand van zaken. De werkgroep moet uiteindelijk zelf bepalen welke vervolgstappen nodig zijn.

'Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat er nogal wat knelpunten zijn, bijvoorbeeld op het gebied van *integrated pest management*'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!